

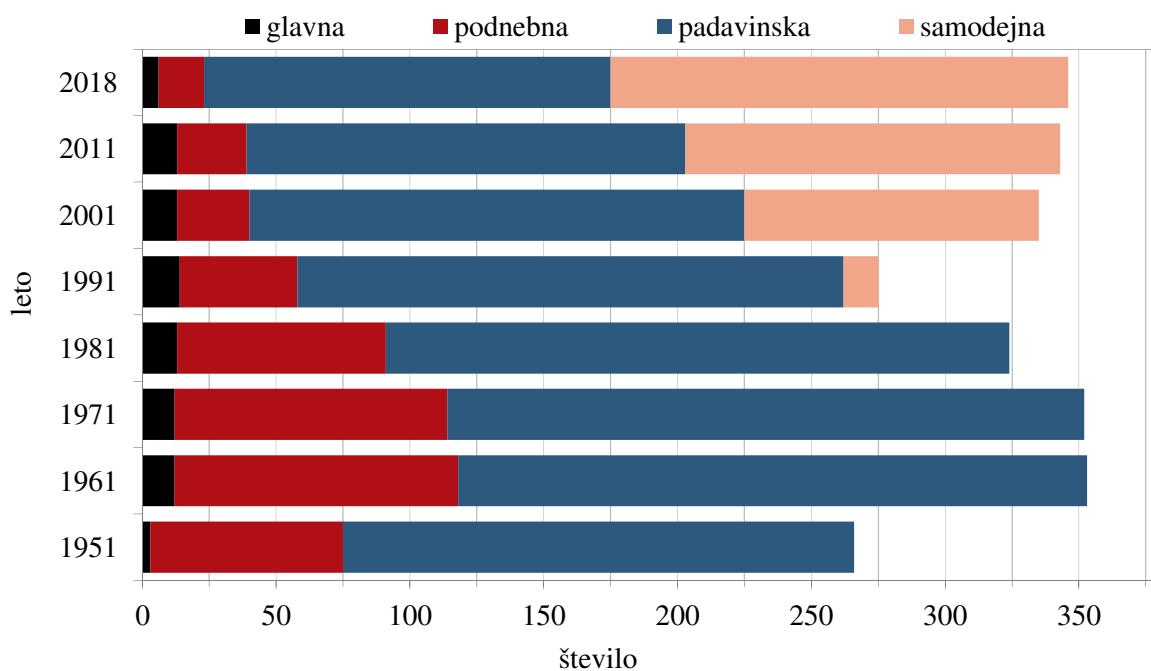
METEOROLOŠKA OPAZOVANJA V LETU 2018

Meteorological observation in 2018

Mateja Nadbath

Na začetku leta 2018 potekajo meteorološka opazovanja¹ v državni mreži meteoroloških postaj na 175 postajah z opazovalci in 172 samodejnih postajah. Zaradi velike podnebne pestrosti je vsaka meteorološka postaja zelo dobrodošla in prispeva k boljšemu poznavanju in razumevanju podnebja. Za Slovenijo je značilna velika podnebna pestrost, saj se na zelo majhnem območju izmenjujejo in prepletajo trije zelo različni podnebni tipi: submediteranski, alpski in celinski tip podnebja.

Od klasičnih² postaj je največ padavinskih, 152, 18 je podnebnih, dve sta postaji 1. reda in štiri postaje na letališčih. Po uspešno zaključenih posodobitvi mreže postaj v okviru projekta BOBER, ima Agencija Republike Slovenije za okolje (ARSO) poleg klasičnih še 121 meteoroloških samodejnih postaj in 51 hidroloških in ekoloških postaj, na katerih merimo tudi nekatere meteorološke spremenljivke. Vreme po Sloveniji spremljano na 309 različnih krajih; v nekaj primerih sta namreč klasična in samodejna postaja v istem kraju in delujeta vzporedno.

Slika 1. Število postaj z meritvami meteoroloških spremenljivk po vrstah in letih

Figure 1. Number of stations with measurements of meteorological parameters by types and years

Število postaj po njihovih vrstah (slika 1) nakazuje na spremembo v načinu opazovanja vremena. Smo v prehodnem obdobju, ko počasi a vztrajno prehajamo na samodejne postaje. Samodejna postaja pogosto nadomesti opazovalca, ko ta preneha z opazovanji. Število samodejnih postaj narašča, od prve

¹ Izraz meteorološko opazovanje pomeni tako merjenje meteorološke spremenljivke z instrumenti kot njeno opazovanje, kar opazovalec zazna z vidom in sluhom (megla, grmenje, bliskanje...).

² Klasična meteorološka postaja je postaja z opazovalci; imenovana tudi ročna postaja.

samodejne meteorološke postaje, ki je bila postavljena decembra 1989 v Mariboru, do današnjih 121. S samodejne postaje v Mariboru bomo letos imeli tridesetletni niz meritev.

Leta 2017 so na postajah prvega reda, Murska Sobota, Celje Medlog, Šmartno pri Slovenj Gradcu, Novo mesto, Bilje in Rateče, profesionalne opazovalce zamenjali prostovoljni, ti sedaj opravljajo opazovanja na omenjenih postajah le še zjutraj, večino podatkov o vremenu pa je s samodejne postaje. Profesionalni opazovalci so ostali še na Kredarici, v Ljubljani in na letališčih Jožeta Pučnika Ljubljana, Edvarda Rusjana Maribor, Cerklje in Portorož. Na vseh ostalih postajah, podnebnih in padavinskih, opazovanja opravljajo prostovoljni meteorološki opazovalci.

Število postaj z opazovalci upada. Največ jih je bilo v obdobju šestdesetih in sedemdesetih let, ko jih je bilo čez 350; v toliko krajih po Sloveniji smo tedaj tudi opazovali vreme. Prve podatke s tovrstnih postaj imamo v našem arhivu od leta 1818, ko je z opazovanji začel profesor Friedrich Anton Frank v Ljubljani (slika 2). Sistematično in organizirano so meteorološka opazovanja v Sloveniji stekla leta 1850, kmalu potem, ko so v takratni Avstro-Ogrski ustanovili Centralni zavod za meteorologijo in Zemeljski magnetizem (Central-Anstalt für Meteorologie und Erdmagnetismus). Nizi podatkov s tovrstnih postaj so dolgi, marsikdaj 100 let in več, za Ljubljano denimo 200 let. V vseh teh letih se je nabralo ogromno podatkov o podnebjju Slovenije. ARSO je zato upravičeno ponosen na bogat arhiv podnebnih podatkov, ki je del zgodovinske in kulturne dediščine naroda. Samo s postaj z opazovalci imamo dovolj dolge nize podatkov za analizo podnebja.

Intelligenz-Blatt zur Laibacher Zeitung Nro. 7.

Meteorologische Beobachtungen zu Laibach.

Monat.	Barometer.						Thermometer.						Hygrometer.						Witterung.	
	Frühe		Mitt.		Abend.		Frühe		Mitt.		Abend.		Frühe		Mitt.		Abend.			
	Z.	L.	Z.	L.	Z.	L.	R.	W.	R.	W.	R.	W.	E.	S.	E.	S.	E.	S.		
Jänner	15	27	10	27	10	27	10	2	—	—	2	1	—	—	17	—	14	—	13	Schön
	16	27	9	27	9	27	9	—	3	—	6	—	4	—	15	—	17	—	16	Schön
	17	27	9	27	8	27	8	—	3	—	7	—	6	—	20	—	21	—	21	Trüb
	18	27	8	27	9	27	8	—	4	—	5	—	5	—	24	—	23	—	24	Regen
	19	27	8	27	9	27	9	—	3	—	6	—	3	—	23	—	22	—	19	Schön
	20	28	—	28	—	28	—	—	1	—	6	1	—	—	20	—	19	—	15	Schön
	21	27	11	27	11	27	11	2	—	—	1	0	—	—	14	—	14	—	15	Schön

Slika 2. Izsek iz časopisa Intelligenz-Blatt zur Laibacher Zeitung Nro. 7 z objavo vremenskih podatkov za dneve od 15. do 21. januarja 1818. Za vsak dan so objavljeni jutranji, opoldanski in večerni izmerki. Zračni tlak (Barometer) je zapisan v dunajskih colah (Z) in linijah (L)³, temperatura zraka (Thermometer) v stopinjah Reaumur⁴, za izmerke zračne vlage (Hygrometer) pa ne vemo zagotovo v katerih enotah so zapisani (arhiv ARSO)

Figure 2. Cutting of newspaper Intelligenz-Blatt zur Laibacher Zeitung Nro. 7, where meteorological data for Ljubljana from 15th to 29th of January 1818 were published. Unit of air temperature for that time was Reaumur, and the Vienna inches and lines were units of air pressure, the unit of air humidity is not known (archive ARSO)

Velike zasluge za dolge nize podnebnih podatkov v Sloveniji gredo meteorološkim opazovalcem, ki vestno in vztrajno vsak dan opazujejo vreme in ga beležijo, mnogi med njimi po več desetletij. Delo opazovalca na postaji 1. reda in na letališču je da opravlja meritve vsako uro med prisotnostjo na postaji,

³ Dunajska cola (oznaka Z ali ") = 12 linij = 26,340 053 mm, dunajska linija (oznaka L ali ") = 12 Punkte = 2,195 004 mm, Punkt (oznaka P) = 182,917037 µm (vir: spletna stran Alte Maße und Gewichte (Österreich) [https://de.wikipedia.org/wiki/Alte_Ma%C3%9Fe_und_Gewichte_\(%C3%96sterreich\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Alte_Ma%C3%9Fe_und_Gewichte_(%C3%96sterreich)))

⁴ Reaumur (oznaka °Re ali °r) T (°C) = T (°R) × 5/4, ledišče vode je pri 0 °r, vrelišče pa pri 80 °r (vir: spletna stran Reaumur scale, https://en.wikipedia.org/wiki/R%C3%A9aumur_scale)

atmosferske pojave opazuje in beleži tudi med opazovalnimi termini. Na podnebni postaji opazovalec opravlja nekatere meritve trikrat dnevno, ob 7., 14. in 21. uri po krajevnem času, vremenske pojave pa opazuje in beleži neprekinjeno. Z opazovanji pojavov je podobno tudi na padavinski postaji, meritve potekajo ob 7. uri, razen ob močnih nalivih, ko so še izredne meritve.

Pri prostovoljnih meteoroloških opazovalcih je veliko primerov, ko so se z opazovanji seznanili vsi v družini, saj je za tovrstno »stalno pripravljenost« potreben namestnik; s tem opazovanja prehajajo iz roda v rod. Za ponazoritev je preglednica 1, kjer so zbrani podatki o opazovalcih za delujoče postaje in one, ki so z delom končale leta 2017, ter imajo vsaj 30 letni niz opazovanj.

Slika 3. Padavinska postaja Davča, september 1999 (arhiv ARSO)
Figure 3. Precipitation station Davča, September 1999 (archive ARSO)

Slika 4. Izsek mesečnega poročila s postaje Davča za maj 1944. Davča je bila takrat postaja Velikonemškega rajha, zato je obrazec v nemščini. Poleg osnovnih podatkov o postaji in podatkov o vremenu pa je tudi zabeležka o poletnem času (Sommerzeit). Že med drugo svetovno vojno so premikali ure (arhiv ARSO)
Figure 4. Cutting of monthly report from station Davča for May 1944 (archive ARSO)

Klimabeobachtung Südb Reichswetterdienst Nr. 2742

Niederschlagsmessstelle: Deutsches St 51 Monat: Mai 19 44

Kreis: Kronenburg Flussgebiet: Rovce Höhe der Messstelle über Normal Null: 900 m

Provinz: oberrhein Zeit der regelmäßigen Messung: 7 70 Höhe des Regenmessers über dem Erdboden: 150 m

Tag	1 Niederschlagshöhe in 24 Stunden		2 Schneehöhe		3 Niederschlag		4 Bemerkungen		5 Schneedecke	
	Teil-messungen Zeit	Höhe mm	Teil-messungen Zeit	Höhe mm	Form (☉, ☽, ☼, ☾, ☿, ♀, ♂, ♀, ♂) Stärke (mm)	Zeit (Anfang und Ende genau angeben)	über ☉, ☽, ☼, ☾, ☿, ♀, ♂, ♀, ♂ u. a. m. mit Stärke (mm)	Zeit (Anfang und Ende genau angeben)	Höhe der Schneedecke in cm am Messort	Wellenlänge des Schnees in cm im Durchschnitt
1										
2										
3										
4										
5	40	710			☉-☽-☼-☾-☿-♀-♂-♀-♂	☉-☽-☼-☾-☿-♀-♂-♀-♂	☉-☽-☼-☾-☿-♀-♂-♀-♂	☉-☽-☼-☾-☿-♀-♂-♀-♂		
6	66	710			☉-☽-☼-☾-☿-♀-♂-♀-♂	☉-☽-☼-☾-☿-♀-♂-♀-♂	☉-☽-☼-☾-☿-♀-♂-♀-♂	☉-☽-☼-☾-☿-♀-♂-♀-♂		
7	68	710			☉-☽-☼-☾-☿-♀-♂-♀-♂	☉-☽-☼-☾-☿-♀-♂-♀-♂	☉-☽-☼-☾-☿-♀-♂-♀-♂	☉-☽-☼-☾-☿-♀-♂-♀-♂		
8	409	710			☉-☽-☼-☾-☿-♀-♂-♀-♂	☉-☽-☼-☾-☿-♀-♂-♀-♂	☉-☽-☼-☾-☿-♀-♂-♀-♂	☉-☽-☼-☾-☿-♀-♂-♀-♂		
9	148	710			☉-☽-☼-☾-☿-♀-♂-♀-♂	☉-☽-☼-☾-☿-♀-♂-♀-♂	☉-☽-☼-☾-☿-♀-♂-♀-♂	☉-☽-☼-☾-☿-♀-♂-♀-♂		
10										
Summe	431									

V preglednici 1 je navedenih 96 delujočih postaj, na katerih več rodov iste družine vrši meteorološka opazovanja 30 let ali dlje. Najdlje, kar 92 let, opravljajo meteorološka opazovanja pri družini Prezeli v Davči, to je od leta 1925, ko so postajo prvič postavili v tem kraju. Od ustanovitve padavinske postaje opazovanja opravljajo tudi pri družini Dolinar v Lučinah, to je že 91 let. Prav veliko ne zaostaja družina

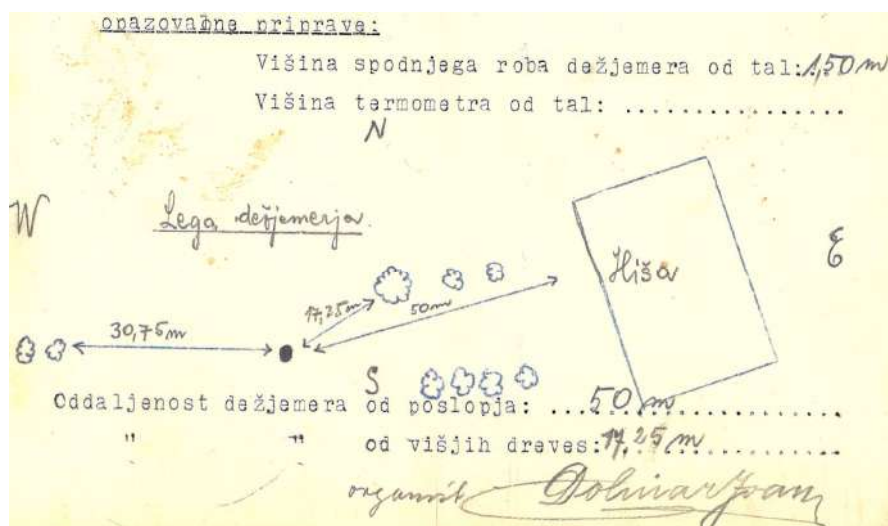
Šneler na Sinjem Vrhju z 89 leti opazovanj, 88 let opazovanja opravljajo pri družini Rojc na Hribu v Loškem Potoku in družini Markelj v Zgornji Sorici, v Logatcu je postaja pri družini Meze 87 let, v Železnikih pri družini Reya 86 let, v Kranjski Gori pri družini Žerjav 85 let, v Srednji Bistrici pri Lebarjevih 83 let in tako naprej.

Podobno kot v Davči in Lučinah, kjer je postaja od svoje ustanovitve pri isti družini, je med delujočimi postajami, ki delujejo že 30 let, še osem takšnih (preglednica 1). To so postaje na Jeronimu (s 66 leti opazovanj), Javorniškem Rovtu (65 let), Pustih Ložicah (64 let), v Opatjem selu (62 let), Slapu (49 let), Dobrniču (34 let), Zdenski vasi (34 let) in Čemšeniku (30 let).

Slika 5. Padavinska postaja Lučine, maj 2007 (arhiv ARSO)
Figure 5. Precipitator station Lučine, May 2007 (archive ARSO)

Slika 6. Skica padavinske postaje v Lučinah iz leta 1937 s podpisom opazovalca (arhiv ARSO)
Figure 6. Sketch of precipitation station Lučine, year 1937 (archive ARSO)

Velja izpostaviti tudi družine, ki so v preteklosti dlje od 30 let opazovale na še delujočih postajah (preglednica 2). Družina Škvarča je na Vrhniku vreme spremljala 78 let, 63 let je to delo opravljala družina Kurnik iz Koprivne, 60 let pa družina Žitnik iz Črne vasi, v Podkraju je padavinsko postajo imela družina Kobal 54 let, v Hotedršici pa 53 let družina Nagode. Vsega skupaj je v preglednici 2 navedenih 32 družin. Zagotovo je bilo na postajah, ki so prenehale z opazovanji, takšnih družin še več.

Preglednica 1. Delujoče meteorološke postaje z vsaj 30 let opazovanj pri isti družini (možne krajše prekinitve)
Table 1. Active meteorological stations with length of observation at least 30 years by the same family of observer

Postaja Station	Opazovalec Observer	Leto začetka opazovanj opazovalca The first year of observer	Leto začetka opazovanj pri družini The first year of observer's family	Število let opazovanj pri isti družini The length of observation by the same family
Davča	Prezelj Kosmač Marija	2017	1925	92
Lučine	Dolinar Filip	1956	1926	91
Sinji Vrh	Šneler Zora	1986	1928	89
Hrib-Loški Potok	Rojec Rudolf	2010	1929	88
Zgornja Sorica	Markelj Franc	1977	1929	88
Logatec	Meze Ljuba, Vilma	1998	1930	87
Železniki	Reya Irena	1972	1931	86
Kranjska Gora	Žerjav Franc	1997	1932	85
Srednja Bistrica	Lebar Martin	1980	1934	83
Rakitovec	Rožac Nives	2002	1940	77
Šempas	Čopi Rada	1970	1942	75
Vojnik	Pader Ivan	1949	1942	75
Solčava	Čas Pavla	1982	1943	74
Babno Polje	Ule Dušan	2003	1946	71
Bele Vode	Mazej Irena	2008	1947	70
Cerknica	Gogala Dušan	1987	1947	70
Črni Vrh (Polhov Gradec)	Košir Tilka	2011	1947	70
Podbrdo	Čirković Veronika	2000	1947	70
Bohinjska Bistrica	Rozman Bernarda	2001	1948	69
Breg	Benčina Monika	1983	1948	69
Ivanjковci - Jeruzalem	Bek Anton	1995	1948	69
Rateče	Makše Franc	2017	1948	69
Sv. Primož nad Muto	Onuk Ivan	1980	1948	69
Zgornji Kamenščak	Bek Stanislava	2017	1948	69
Cerovec	Štubljar Darinka	1987	1949	68
Šentilj	Maček Otilija	1995	1950	67
Jeronim	Čvan Franc	2001	1951	66
Veliki Trn	Pirc Ivan	1982	1951	66
Javorniški Rovt	Noč Ivan	2017	1952	65
Trenta	Završnik Marija	1987	1952	65
Cankova	Prasl Anton	2001	1953	64
Puste Ložice	Županc Nada	1980	1953	64
Rut	Bizalj Bogomil	1978	1953	64
Opatje selo	Marušič Dušan	1989	1955	62
Sromlje	Petan Slavko	2002	1955	62
Nova vas	Škrabec Franc	1956	1956	61
Želimlje	Dobravec Janez	2011	1956	61
Pokojišče	Dragar Borut	2012	1957	60
Seča	Gorišek Kristina	2011	1957	60
Kobarid	Šturm Albin	1971	1959	58
Sevno	Vidgaj Marija	1959	1959	58

Postaja Station	Opazovalec Observer	Leto začetka opazovanj opazovalca The first year of observer	Leto začetka opazovanj pri družini The first year of observer's family	Število let opazovanj pri isti družini The length of observation by the same family
Poljane	Kloboves Janez	1997	1960	57
Lendava	Mlinarič Mihael	1985	1961	56
Fužina	Rošelj Vida	1962	1962	55
Gradišče	Turičnik Milena	2008	1963	54
Hrušica (Podkraj)	Bajc Albert	2006	1963	54
Kamniška Bistrica	Rems Štritof Irma	2006	1963	54
Starše	Trstenjak Anton	1963	1963	54
Martinje	Kalamar Neža	2018	1964	53
Ptuj	Lačen Anica	2010	1966	51
Črešnjevce	Rajh Francka	1968	1968	49
Slap	Štekar Marija	1968	1968	49
Gorenjci	Miketič Andrej	2013	1969	48
Gornji Grad	Zupančič Ivana	2008	1969	48
Cirkulane	Bratušek Anton	1994	1970	47
Zgornja Radovna	Štular Marica	1970	1970	47
Kančevci	Čahuk Franc	1971	1971	46
Podsreda	Konečnik Marija	1972	1972	45
Zbelovska Gora	Korenjak Anton	2001	1973	44
Novi Lazi	Zidar Alojzija	1974	1974	43
Leskovača	Jelovčan Marko	1995	1976	41
Movraž	Stepančič Zvezdan	2006	1976	41
Planina pod Golico	Ambrožič Ana	1976	1976	41
Polički Vrh	Dežman Zdenka	2013	1976	41
Vedrijan	Koncut Vladka	2004	1976	41
Fram	Pečovnik Anka	1977	1977	40
Grčarice	Mikulič Marija	1995	1977	40
Morsko	Podbršček Nadja	1986	1977	40
Šalovci	Sveteč Karel	1977	1977	40
Žiri	Vehar Karmen	2013	1977	40
Postojna	Hrobat Žarko	2009	1978	39
Šentjošt	Maček Štefka	1978	1978	39
Kobilje	Bukovec Danica	1979	1979	38
Prigorica	Oberstar Vida	1979	1979	38
Zgornji Kozji Vrh	Lipuš Miro, Friderik	1980	1980	37
Cerkno	Tušar Cirila	1981	1981	36
Dražgoše	Lušina Klemen	2009	1981	36
Kneške Ravne	Podoreh Kristina	1981	1981	36
Plave	Koren Karlina	1981	1981	36
Ambrož pod Krvavcem	Kuhar Polona	1982	1982	35
Bukovo	Brelih Alojzija	1982	1982	35
Kal nad Krmeljem	Strnad Ivan	1982	1982	35
Strojna	Štavadkar Drago	1988	1982	35
Sv. Florijan	Belič Anton	2002	1982	35

Postaja Station	Opazovalec Observer	Leto začetka opazovanj opazovalca The first year of observer	Leto začetka opazovanj pri družini The first year of observer's family	Število let opazovanj pri isti družini The length of observation by the same family
Dobrnich	Kastelic Milan	1983	1983	34
Grm	Kavsek Anica	2012	1983	34
Radegunda	Sedovsek Ana	1983	1983	34
Šmarata	Avsec Franc Sin	2011	1983	34
Vučja Gomila	Jakiša Ernest	1983	1983	34
Zdenska vas	Žgajnar Ana	1983	1983	34
Malkovec	Pungerčar Tadej	2015	1985	32
Kadrenci	Kovačec Cilka	1986	1986	31
Lavrovec	Kržič Ciril	1986	1986	31
Škofja Loka	Rakovec Janez	1986	1986	31
Čemšenik	Polc Janez	1987	1987	30
Ribnica na Pohorju	Planinšič Suzana	1987	1987	30

Na nekaterih postajah najdemo več družin, ki so vztrajale z opazovanji po več desetletij (preglednici 1 in 2). Tako sta po dve družini več kot 30 let opazovali v Cirkulanah, Kadrencih, Kneških Ravnah, Morskem, Planini pod Golico, Ribnici na Pohorju, Solčavi, Šalovcih, na Vučji Gomili in Žusmu.

Preglednica 2. Družine opazovalcev, ki so v preteklosti opazovale vsaj 30 let na še danes delujočih meteoroloških postajah (možne krajše prekinitve)

Table 2. Observers, who observed longer than 30 years in the past on the active meteorological stations

Postaja Station	Opazovalec Observer	Leto začetka opazovanj opazovalca The first year of observer	Leto začetka opazovanj pri družini The first year of observer's family	Število let opazovanj pri isti družini The length of observation by the same family
Vrhnika	Skvarča Ivan, Marija, Franc	1894	1894	78
Koprivna	Kurnik Fanika, Marija	1945	1945	63
Črna vas	Žitnik Zlatka	1992	1951	60
Podkraj	Kobal Anton	1938	1938	54
Hotedršica	Nagode Pavel	1956	1956	53
Mislinja	Kolander Pavla	1946	1946	49
Morsko	Garlatti Alfonzo	1929	1929	48
Šentjur	Podgajski Ivana	1966	1966	48
Podčetrtek	Brilej Vida	1955	1955	47
Kneške Ravne	Šorli Frančiška, Marija, Brigita, Ivan	1932	1932	46
Gomilsko	Šmit Marija	1971	1971	45
Podljubelj	Polajnar Marija	1966	1966	41
Predgrad	Šterk Jurij In Ana	1946	1946	41
Log pod Mangartom	Trinka Matija	1949	1949	40
Moravče	Götz Lepold	1950	1950	40
Podpeca	Podojstršek Marija In Erih	1966	1966	40
Lesce	Justin Tončka	1978	1978	37

Postaja Station	Opazovalec Observer	Leto začetka opazovanj opazovalca The first year of observer	Leto začetka opazovanj pri družini The first year of observer's family	Število let opazovanj pri isti družini The length of observation by the same family
Cirkulane	Križaj Ivan	1934	1934	36
Kališe	Romšak Angela	1955	1955	36
Laško	Viktor Stvarnik	1960	1960	35
Vučja Gomila	Šipoš Mihalj, Hermina	1948	1948	35
Godnje	Slavec Adela	1958	1958	34
Solčava	Herle Henrik, Fort, Hinko, Pavla	1899	1899	34
Žetale	Jazbec Monika	1980	1980	34
Bizeljsko	Žnidarič Vladimir, Anica	1979	1979	33
Šebreljski Vrh	Božič Filip In Marija	1953	1953	33
Žusem	Palir Jakob	1924	1924	33
Žusem	Penič Ivan	1957	1957	33
Planina pod Golico	Jurij Fenz	1931	1931	31
Ribnica na Pohorju	Pušnik Jožef	1956	1956	31
Kadrenci	Kaučič Hedvika	1956	1956	30
Šalovci	Talaber Jožef In Julijana	1947	1947	30

Po naših evidencah je delo prostovoljnega meteorološkega opazovalca najdlje opravljal Ivan Prezelj na postaji v Davči, kar 70 let. Sledi mu Ivan Pader iz Vojnika z 68 leti opazovanj, 61 let že opazujeta Filip Dolinar iz Lučin in Franc Škrabec iz Nove vasi na Blokah. V Sevnem Marija Vidgaj vreme opazuje 58 let, 55 let pa Vida Rošelj iz Fužine, ravno tako dolgo je bil opazovalec tudi Ivan Dragar s Pokojišča. Po 54 let so bili prostovoljni opazovalci Elizabeta Praznik iz Kotelj, Anton Kobal iz Podkrajja in Anton Trstenjak iz Starš. 53 let so spremljali vreme Pavel Nagode iz Hotedršice, Neža Kalamar s postaje Martinje, Hugo Jesensky iz Podbrda in Ivan Skvarča z Vrhniške. Zadnja s seznama opazovalcev, ki so delali vsaj 50 let je Tončka Praznik, na Remšniku je bila opazovalka 52 let. Na seznamu opazovalcev, ki so opazovanja opravljali 30 let, je danes vsega skupaj 99 opazovalcev, vendar seznam ni popoln, ker z raziskovanjem zgodovine postaj še vedno najdemo kakšne nove podatke.

Številni opazovalci so s svojim delom zbrali obsežen arhiv podnebnih podatkov. Večina tega gradiva je za obdobje pred letom 1961 še vedno le na papirju. Za lažjo uporabo in njegovo zaščito ga je potrebno še digitalizirati. Vsi podnebni podatki od leta 1961 do danes so v digitalni bazi podatkov in so osnova za analize podnebja. Poznavanje podnebja je pomembno, saj vpliva na mnoga področja človekove dejavnosti: kmetijstvo, energetiko, gradbeništvo, promet, turizem... Vplive podnebja čutimo v našem vsakdanu, za kakršnokoli načrtovanje ukrepov in prilagoditev družbe ter njene dejavnosti na spremenljivo podnebje potrebujemo kakovostne podatke o podnebj.

Podatki s klasičnih postaj so kakovostni, dolgi in v gosti mreži postaj; te podatke smo uporabili za analizo podnebja Slovenije v obdobju 1961–2011. Analizo smo imenovali »Podnebna spremenljivost Slovenije v obdobju 1961–2011«. Vse naše delo v okviru projekta smo strnili v zvezkih z naslovi: Meteorološka opazovanja I in II (A–O in P–Ž), Kontrola in homogenizacija podnebnih podatkov in Značilnosti podnebja v Sloveniji. Celotna publikacija je objavljena v svetovnem spletu, na naslovu <http://meteo.arso.gov.si/met/sl/climate/change/>.

Glavnina zvezkov Meteorološka opazovanja I in II je namenjena predstavitvi meteoroloških postaj, katerih podatke smo uporabili pri analizi podnebja Slovenije. Skupaj je v publikaciji predstavljenih 270 klasičnih postaj. Poleg tega je podan pregled o vrsti meteoroloških postaj v državni meteorološki mreži in načinu opazovanja meteoroloških spremenljivk, ki smo jih analizirali v drugih zvezkih publikacije,

in meteoroloških instrumentih, predstavljeno je tudi zbiranje podatkov o postajah, opazovalcih in meritvah (metapodatkih) ter ugotovitve, ki smo jih dobili ob tem.

Posvetilo: Publikacijo Meteorološka opazovanja I in II posvečamo vsem meteorološkim opazovalcem in njihovem delu. V obdobju 1961–2017 je na 270 postajah predstavljenih v publikaciji, vreme opazovalo čez 1100 opazovalcev. Zaradi njihovega vestnega opazovanja dobro poznamo podnebje Slovenije.

SUMMARY

In 2018 Slovenian meteorological station network, consist of 175 manned and 172 automatic stations. Manned stations differ by types, precipitation stations prevail, there are 152 of them, 18 of stations are climate, two are synoptic and four of them serve the needs of the airports. Manned stations in Slovenia were dominant until the end of year 1989, when in Maribor the first automatic station was set. From manned stations Slovenian Environment Agency has a long series of data, some of them 100 years or more; for Ljubljana, there is a series of data 200 years long. Because of that, all climatological analyses can rely mostly on data from manned meteorological stations.

Credits for long climate data series in Slovenia have observers. Some voluntary observers observe many decades and pass the work to the other members of their family. There is a list of 96 active meteorological stations (Table 1) with observation at least 30 years by the same family. The most outstanding by the length of observation are the families: Prezelj from Davča, they have observed for 92 years, Dolinar from Lučine, they have observed for 91 years, Šneler from Sinji Vrh with 89 years of meteorological observations, 88 years have observed families Rojc from Hrib v Loškem Potoku and Markelj from Zgornja Sorica, 87 years of observations have the family Meze from Logatec, 86 years family Reya from Železniki, 85 years family Žerjav from Kranjska Gora, 83 years family Lebar from Srednja Bistrica and so on.